

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Sirviö, Tomi

Title: Kirja-arvostelu : Kaspar Colling Nielsen (suom Katriina Huttunen): Esikaupunkien vapahtaja

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja 2024

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Sirviö, T. (2024). Kirja-arvostelu : Kaspar Colling Nielsen (suom Katriina Huttunen): Esikaupunkien vapahtaja. Maailmankirjat : käännöskirjallisuuden verkkolehti. <https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/kaspar-colling-nielsen-esikaupunkien-vapahtaja/>

Kaspar Colling Nielsen (suom Katriina Huttunen): Esikaupunkien vapahtaja

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Kaspar Colling Nielsen (suom Katriina Huttunen): Esikaupunkien vapahtaja
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/kaspar-colling-nielsen-esikaupunkien-vapahtaja/>)

Kaspar Colling Nielsen (suom Katriina Huttunen): Esikaupunkien vapahtaja

TOMI SIRVIÖ

Kaspar Colling Nielsenin (1974) romaanissa *Esikaupunkien vapahtaja* (2021) runoilija Allan Thornbum voi pelastaa planeetan, jos hän vain kirjoittaa runon. Romaanin maailma on joko laajennettu valkoisen paperin kammon ja nykymaailman ilmiöiden yhteenliittymästä tai sitten teos alleviivaa taiteen merkitystä epidemian aikana. Kirjassa tarkastellaan myös messiasmyytin rakentumista monine vaiheineen.

Romaanissa ovat läsnä sekä korona että jo seuraavat katastrofit: Vesuviuksen purkaus ja tuhkasta aiheutunut pimeys. Linnut ovat kuolleet, paitsi päähenkilön ensin inhoamat lokit. 2010-luvun suosituin spekulatiivisen fiktion maailmanloppuskenaario zombiapokalypsi on sekin tavallaan paikannenettavissa teoksesta: kävelevien kuolleiden sijaan Allania piinaavat häneltä ihmeperannusta kerjäävien sairaiden joukot.

Katriina Huttusen sujuva käännös päästää lukijan lähelle Allanin inhimillisyyttä:

”Allan meni suihkuun ja pesi hiuksensa perusteellisesti. Kun hän huuhtoi sampoon, hän huomasi suihkukopin lattialla kaksi pientä punaista matoa. Ne olivat ohuita kuin ompelulanka, mutta ne kiemurtelivat, varmaankin kuolinkouristuksissaan. Allan oli vähällä oksentaa. Hän pesi hiuksensa uudestaan ja sitten vielä kerran ollakseen varma, että oli saanut kaikki pulunmadot pois. Kun hän tuli olohuoneeseen, Felix oli haistelemassa hänen housujaan, jotka hän oli jättänyt lattialle.” (s. 28.)

Näinkin lyhyessä katkelmassa tunnelma vaihtuu inhosta ja kuvotuksesta häpäisyyn. Kertoja on muutoinkin Allanin ajatuksenjuoksun armoilla: Kun päähenkilö kohtaa ripuloivan koiran, esitelläänkin Allanin havaintoja kohtaamistaan koiranulosteista kokonaisen luvun verran. Kertojan eksyminen on romaanin eräs huumoria tuottavista rakenteellisista piirteistä. Monet Allanin pakkomielteistä tulevat myöhemmin osaksi hänen pyhimyskuvaansa, kuten myös runoilijan köyhyyttä ilmaiseva pukeutuminen, johon kuuluvat vihreät kroksit ja paikatut sukkahousut.

Välillä kerronnan poukkoilusta johtuvat antikliimaksit tuntuvat jo liian latteilta. Kun pääministeri tulee Allanin ovelle, hänen sukunsa historia käydään läpi seuraavilla sivuilla. Hallitus ja muut tahot yrittävät suostutella päähenkilöä hieman liikaa, ja ainakin yhden suostutteluvaiheen olisi voinut jättää pois. Kun varsinainen messiastarina käynnistyy, tapahtumat kulkevat sutjakkaasti aina taivaaseen astumiseen ja jumalan kaltaiseksi olennoiksi muuttumiseen saakka.

Tiivis runollisuus palkitsee lukijan jaarittelujen jälkeen. Allan loikkii avaruudessa, syöksyy planeettojen läpi aineettomana ja luo uuden aurinkokunnan, jonka elämää hänet jätetään seuraamaan. Kaikkivoipuudesta kertova huipennus on verbaalisessa rikkaudessaan nautittavaa luettavaa. Samoin kiehtoo se, mitä romaanin mukaan tapahtuu ihmisen sielulle kuoleman jälkeen: hänet pienennetään ja hänelle kuuluneet esineet kopioidaan pikkutarkasti. Romaanin perässä on kuitenkin liitteenä Allanin ystävän kirjoittama Ennakkoluulojen kirja, ensyklopedia, jossa on poliittisesti epäkorrekteja luonnehdintoja eri ihmisryhmistä. Sanakirja palauttaa teoksen ironisesta hyperbolasta samantapaiseen satiiriseen moodiin, jossa se oli ennen Allanin jumalaksi tuloa, ellei vie huumoria vieläkin mustemmaksi – tai oikeastaan huonommaksi. Ehkä sijoittamalla nämä pilkalliset kuvaukset loppuun teksti vihjaa, että vielä on jotakin sovittavaa; että messiaan kuolema ei riittänyt. Tätä korostaa viimeisellä sivulla oleva ”Omat ennakkoluuloni” -osio, jonka lukija voi itse täyttää.

Silloin tällöin teos on liian osoitteleva, eikä teoksesta voi puhua sortumatta päivänselvyyksiin. Romaani on yhteiskunnallisen sanoman kyllästävä, se muun muassa julkilausuu, kuinka mielettömiä ja tehottomia ovat työllisyyden kohentamiseen liittyvät toimenpiteet. Allanin ystävällä on historiasta maisterinpaperit, loppututkinto oikeustieteellisestä ja kandidaatin tutkinto lääketieteestä, silti hän opettelee ”CV:n laatimista ja persoonallisten työhakemusten kirjoittamista ja verkostoitumista” (s. 186) kuntouttavassa työtoiminnassa.

Yhdistyessään spekulatiivisen fiktion motiiveihin epäkohtien julkilausuminen on tehokkaampaa, sillä myös Allanilla on koko ajan ongelmia virkamiesten kanssa: verottaja väittää hänen tienanneen miljoonia, vaikka hän ei ole saanut maailman pelastamisesta penniäkään, mikä muistuttaa taiteilijoiden huonosta taloudellisesta asemasta. Romaanissa arki ja ihmeellinen ovat muillakin tavoin ristiriidassa keskenään: Allan kykenee parantamaan ihmisiä vaikka kuinka kuolettavista taudeista, mutta saa hädän, koska hänellä ei ole varaa maksaa vuokraa. Korona tarttuu jonoissa, joissa odotetaan pääsyä Allanin käsittelyyn ja niin edelleen.

Allan harrastaa muiden runoilijoiden tuotannon kommentointia, ja hän kirjoittaa tulkitsemiaan runoja paremmiksi. Muutamia runoja ovat teoksessa upotuksina. Välillä Allanin editoimat runot eivät muistuta lainkaan alkuperäisiä. Epilogimaisessa luvussa kerrotaan, kuinka Allanin tulkitsemista runoista kootaan paksuja niteitä, joita kommentoinnin jatkamisen sijaan luetaan pyhinä kirjoina. Näin teos sivuaa luovuuden problematiikkaa, esimerkiksi sitä onko runon tulkinta yhtä luovaa kuin sen kirjoittaminen.

Teos käsittelee hienosti messiasmyyttiä. Mitä jos jumalan poika tulisi ihmisten keskuuteen? Tapettaisiinko hänet taas? Voiko edes olla messias ilman marttyyrikuolemaa? Onko parantamisvoima vapahtajassa vai uskona hänen potilaassaan? Nämä ovat toki moneen kertaan esitettyjä kysymyksiä, mutta Allenin hahmoon yhdistettyinä ne tuntuvat varteenotettavilta, sillä hänet on rakennettu niin inhimilliseksi traagisine taustoineen ja säälittävine ulkomuotoineen. Jopa Allenin sukunimi, Thornbum eli orjantappurapummi, kuvastaa hänen olomuotoaan ja kohtaloaan.

Kaspar Colling Nielsen: *Esikaupunkien vapahtaja* (Frelseren fra Hvidovre). Suom. Katriina Huttunen. Aula & Co. 2024. 287 s.

Tomi Sirviö on runoilija ja väitöstutkija

« Previous:

Ursula K. Le Guin (suom Titia Shuurman): Kompassiruusu (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/ursula-k-le-guin-kompassiruusu/>)

admin

Vastaa

Viesti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

